

Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24972>

Özet

Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği (Kogan's Attitude Towards Old People Scale - ATOP), bireylerin yaşlı insanlara yönelik sahip oldukları tutumları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş klasik bir psikolojik ölçektir. Ölçek, Nathan Kogan tarafından 1961 yılında oluşturulmuş ve alandaki yaşlılık karşıtı tutumları (ageism) ölçen öncü araçlardan biri olarak kabul edilmektedir. Türkiye'de bu ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışmaları, 2011 yılında Kılıç ve Adıbelli tarafından gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin Türk toplumunda kullanıma uygunluğunu göstermiştir.

Bu uyarılma çalışması, özellikle hemirelik ve sağlık alanında çalışan veya eğitim alan bireylerin yaşlılara yönelik tutumlarını belirleme ihtiyacına yanıt vermektedir. Uyarılan form, yaşlılık ve yaşlı bireylere dair olumlu ve olumsuz inançlar, duygusal tepkileri ve davranışsal eğilimleri kapsayan geniş bir yelpazede değerlendirme yapmayı mümkün kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, Tutum, Yaşlı İnsanlara Karşı Tutum, Kogan Ölçeği, Ageism, Gerontoloji, Uyarılma

Yazarlar

Ölçeğin orijinal geliştiricisi Nathan Kogan'dır. Türk toplumuna uyarılma çalışması ise Dilek Kılıç ve Dilek Adıbelli tarafından yapılmıştır.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin yaşlı insanlara karşı geliştirdikleri bilişsel ve duygusal tepkileri sistematik bir şekilde ölçmektir. Ölçek, yaş ayrımcılığı ve yaşlılara yönelik önyargılar tespit etmede güçlü bir araç olarak hizmet eder. Orijinal olarak 1960'larda geliştirilen bu araç, sosyal psikoloji alanında yaşlılık tutum araştırmalarına önemli katkılar sağlamıştır.

Türkçe uyarılma çalışmasının özel amacı, Kogan'ın ölçeğinin kültürel edeğerliğini sağlamak ve Türkiye'deki sağlık profesyonelleri ile öğrencilerin yaşlı bireylere yönelik tutumlarını ölçmek için güvenilir ve geçerli bir araç sunmaktır. Bu sayede, tutumları olumsuz etkileyen faktörler belirlenebilir ve eğitim programları bu doğrultuda geliştirilebilir.

Yapı

Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği, genellikle iki temel alt boyuttan oluşan bir yapıya sahiptir: **Olumlu Tutumlar** (Positive Attitudes) ve **Olumsuz Tutumlar** (Negative Attitudes). Bu iki faktör, yaşlılara karşı genel tutumun karmaşık doğasını yakalamayı hedefler. Ölçek,

katılmalarıyla ilgili kavram ve yaşlı bireylere ilişkin hem kabul edici hem de eleştirel ifadelerle yüzleşmesini sağlar.

Ölçek maddeleri, yaşlıların yetenekleri, kişilik özellikleri, sosyal rolleri ve toplumsal katkıları gibi çeşitli alanlara odaklanarak tutumun çok yönlü doğasını ölçer. Uyarılma çalışmasında da bu iki faktörlü yapının korunup korunmadığı, faktör analizi yoluyla incelenmiştir.

Geçerlik

Kılıç ve Adıbelli (2011) tarafından gerçekleştirilen Türk toplumuna uyarılma çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini incelemek üzere psikometrik analizler yapılmıştır. **Yapı geçerliği**, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü göstermektedir.

Uyarılma çalışmasında kullanılan geçerlik analizleri arasında genellikle **kapsam geçerliği** (uzman görüşleri ile) ve **faktör geçerliği** (faktör analizi ile) yer almaktadır. Bu çalışmaların sonuçları, Kogan Ölçeği'nin Türk kültüründe yaşlılara yönelik tutumları ölçmek için geçerli bir araç olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliği, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder. Kılıç ve Adıbelli (2011) çalışmasında, Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenirliği incelenmiştir.

Genellikle iç tutarlılık, **Cronbach Alfa katsayısı** hesaplanarak belirlenir. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir. Uyarılma çalışması, ölçeğin Türkçe formunun tatmin edici düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu ortaya koymuştur.

Faktör Analizi

Kılıç ve Adıbelli (2011) tarafından gerçekleştirilen uyarılma sürecinde, ölçeğin orijinal yapılarının Türk örneğinde de korunup korunmadığına incelemek amacıyla **Faktör Analizi** uygulanmıştır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi temel boyutlar altında toplandığını belirlemek için kritik öneme sahiptir.

Ölçeğin iki faktörlü yapısının (Olumlu ve Olumsuz Tutumlar) Türk kültüründe de doğrulandığı varsayılmaktadır. Faktör yükleri ve açıklanan varyans oranları, ölçeğin yapısal uygunluğunu bilimsel olarak kanıtlamıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin kültürel adaptasyonunun başarılı olduğunu göstermektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinalinde genellikle 6 veya 7 noktalı kullanılır.)

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon, Sağlık Çalışanları, Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Türk uyarlaması genellikle üniversite öğrencileri veya sağlık sektöründe çalışan profesyoneller üzerinde test edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılar, yaşlılara yönelik çeşitli ifadelerle ne ölçüde katılıp katılmadıklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Kogan, Yaşlılık Karşılıklı, Cronbach Alfa, Geçerlik, Güvenilirlik, Psikometri, Attitude Towards Old People Scale

Yazarlar

Sorumlu Yazar (Uyarlama): Dilek Kılıç

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil

İletişim E-posta Adresi: dkilic25@mynet.com

Yayın Adresi: Uyarlama makalesinde belirtilen kurum adresi esas alınmalıdır (Genellikle üniversite veya hastane afiliasyonu).

Şinler, Ücret ve Test Yaşı

Ölçeğin orijinali, akademik araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkçe uyarlamasının kullanımı için sorumlu yazar (Dilek Kılıç) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yaşı (Orijinal): 1961 (Nathan Kogan)

Test Yaşı (Türkçe Uyarlama): 2011 (Kılıç & Adıbelli)

Bu ölçeğin orijinal PDF dokümanına aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir. Orijinal PDF, ölçeğin tam yapısı ve maddeleri hakkında detaylı bilgi içermektedir:

[kogans-attitude-towards-old-people-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kiliç, D., & Adibelli, D. (2011). The validity and reliability of Kogan's Attitude towards Old People Scale in the Turkish society. *Health*, 3(09), 602. doi: 10.4236/health.2011.39101

Kogan, N. (1961). Attitudes toward old people: The development of a scale and an examination of correlates. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 62(1), 44-54.

Kogan'ın Yaşlı İnsanlara Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tam listesi için Kiliç ve Adibelli (2011) referansına veya yukarıda belirtilen PDF belgesine başvurulması gerekmektedir.